

Regenboogbeleid en de aanpak van discriminatie/Veiligheid

Welkom!

Leernetwerk Provincie Utrecht 31-3-2023

kennis en aanpak van sociale vraagstukken

PROVINCIE UTRECHT

Gemeente Utrecht

MIDDEN NEDERLAND
voor gelijke behandeling
tegen discriminatie

RODE IN BLAUW
PROUD TO BE YOUR FRIEND

Welkom

Charlot Pierik

Movisie (zij/haar)

Manon Graafland

PROVINCIE UTRECHT

Programmamanager Sociale Agenda provincie Utrecht (zij/haar)

ARTIKEL 1.

ALLEN DIE ZICH IN NEDERLAND BEVINDEN,
WORDEN IN GELIJKE GEVALLEN GELIJK BEHANDELD.
DISCRIMINATIE WEGENS GODSDIENST,
LEVENSOVERTUIGING, POLITIEKE GEZINDHEID,
RAS, GESLACHT, HANDICAP, SEKSUELE GERICHTHEID,
OF OP WELKE GROND DAN OOK,
IS NIET TOEGESTAAN.

Programma: **Wat gaan we doen?**

- Welkom
- Introductie onderwerp *Discriminatie aanpakken* en de rol van de gemeente, Art.1 Midden Nederland en Movisie
- Pauze
- Presentatie 2 goede voorbeelden on domein lhbti+
  - initiatief #weblijvenonzelf
  - Roze in Blauw
- Micheline Paffen-Zeenni
(wethouder Toegankelijkheid & Diversiteit Gemeente Amersfoort)
- Afsluiting

Miny van Haestregt

Art.1 Midden Nederland

Saskia Daru

Movisie

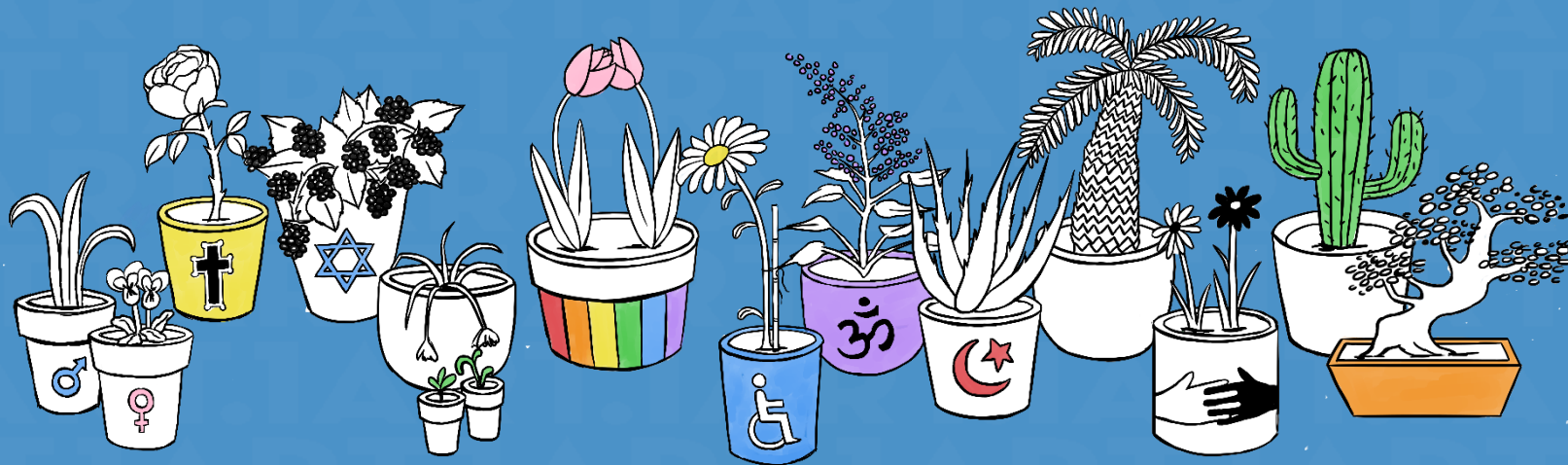
MIDDEN NEDERLAND
voor gelijke behandeling
tegen discriminatie

Art.1 Midden Nederland

Miny van Haestregt:

m.vanhaestregt@art1mn.nl

Zij/haar

Programma

- Introductie Art.1 Midden Nederland en (juridische) discriminatie
- Kennis kwis, wat weet u van discriminatie
- Cijfers Art.1 MN
- Regiemodel
- #WeBlijvenOnszelf

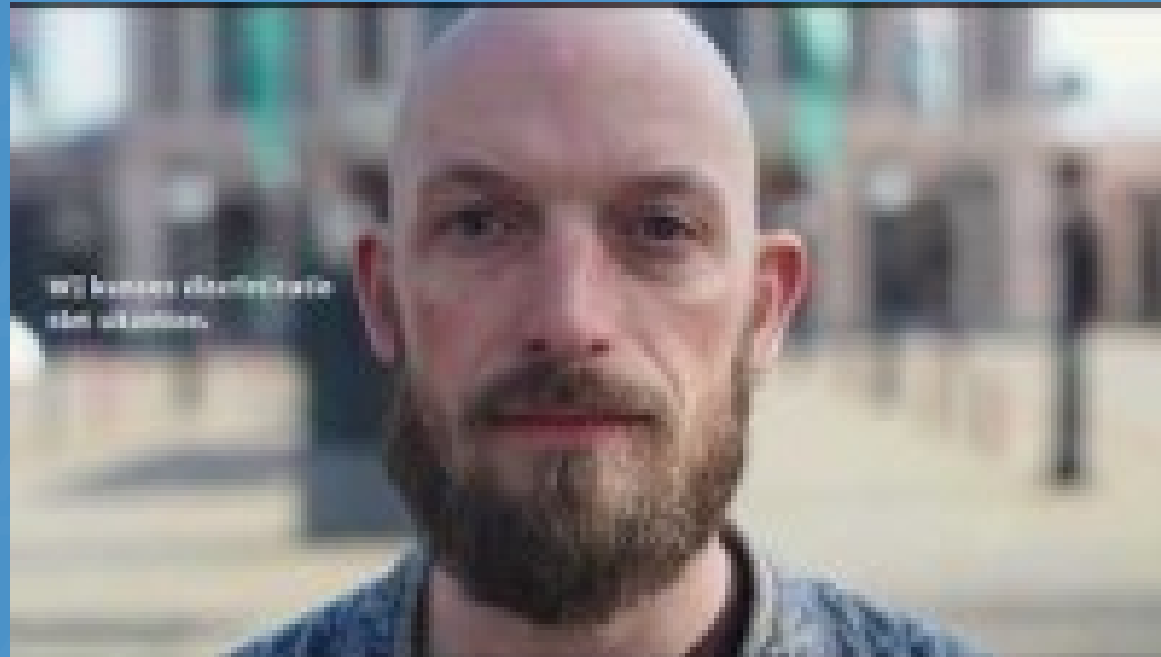
Introductie Art.1 MN & discriminatie

MIDDEN NEDERLAND

voor gelijke behandeling
tegen discriminatie

Heb je discriminatie gezien, gehoord of gevoeld?
Meld altijd!

Wat is discriminatie?

Discriminatie is het ongelijk behandeling van mensen op basis van persoonskenmerken die er in die situatie helemaal niet toedoen.

Artikel 1 van de Grondwet

“Allen die zich in Nederland bevinden, worden in gelijke gevallen gelijk behandeld. Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, **handicap**, **seksuele gerichtheid** of op welke grond dan ook is niet toegestaan.”

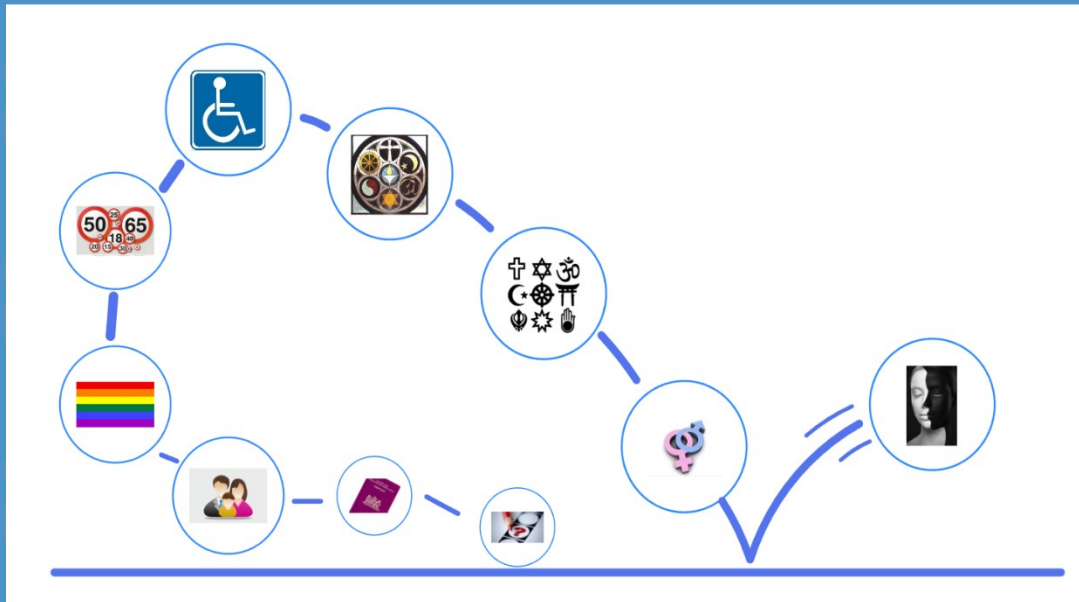

Juridisch kader

- Grondwet: Overheid burgers
- Gelijke Behandelingswetgeving (burgers – burgers)
- Strafrecht

Discriminatiegronden

- Ras (afkomst/huidskleur)
- Geslacht (zwangerschap), vanaf 2019: geslachtskenmerken/-identiteit/ -expressie)
- Godsdienst
- Levensovertuiging
- Handicap/chronische ziekte
- Leeftijd
- Seksuele gerichtheid
- Burgerlijke staat
- Nationaliteit
- Politieke gezindheid
- Arbeidscontract

Kennis kwis

Discriminatie?

**Een zorgverzekeraar biedt een zorgverzekering
aan voor alleen hoger opgeleiden.**

Klopt dit?

Een bakker mag weigeren om op een taart een beeldje van een gaykoppel te plaatsen

Discriminatie?

Een man krijgt geen autoverzekering vanwege zijn hoge leeftijd.

Klopt dit?

Een hulphond mag worden geweigerd in een restaurant.

Klopt dit?

Als je wordt afgewezen voor een baan, omdat je homo bent, kun je daarvan aangifte doen bij de politie.

Wat doet Art.1 MN?

Klachten-meldpunt

*Sociaal-Juridische
Hulpverlening &
registratie*

Team projecten

*Preventie, advies &
Onderzoek*

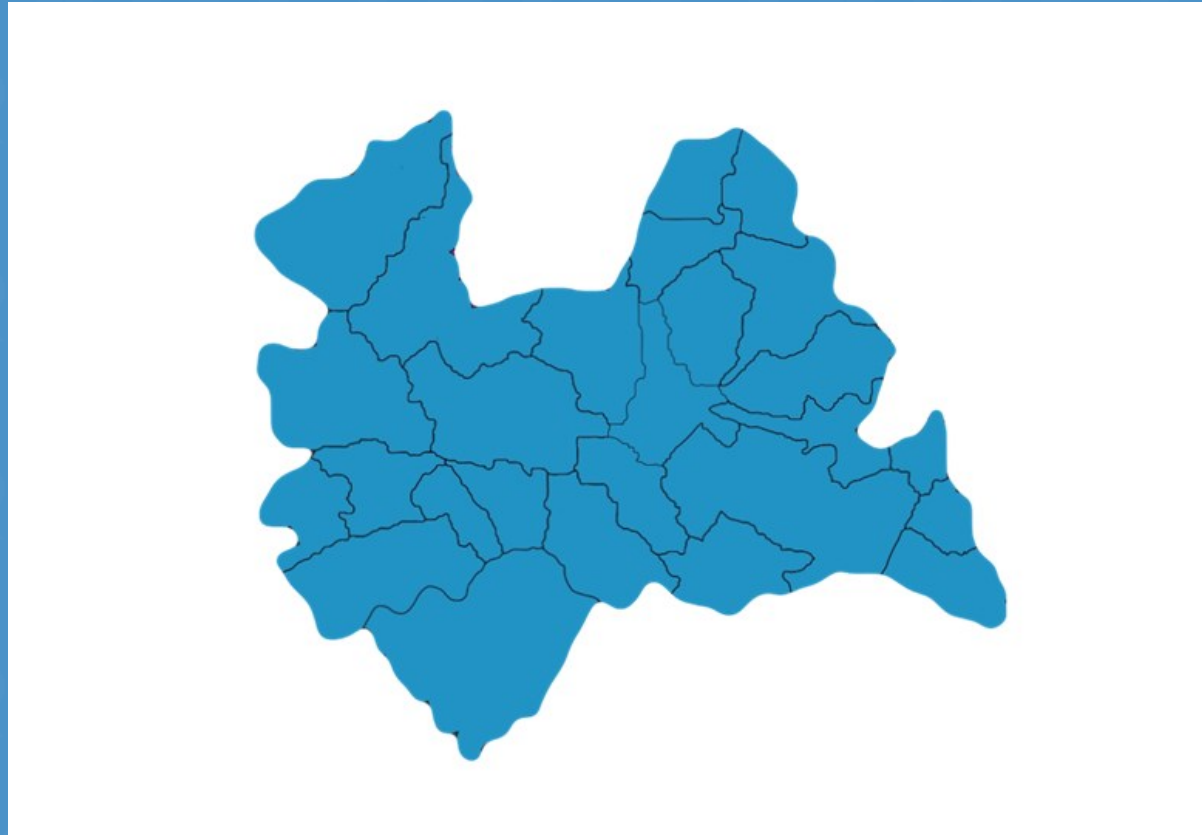
Wat doen we met meldingen?

Afhankelijk van wensen van melder:

- (anoniem) registreren
- Luisterend oor
- Gratis juridisch advies of informatie
- Bemiddeling (klachtprocedure)
- Beïnvloeding beleid
- Ondersteunen in juridische procedure: Politie, College voor de Rechten van de Mens of bijvoorbeeld de Ombudsman
- Doorverwijzing gemeentelijke ketenpartners

Werkgebied Art.1 MN

Cijfers provincie Utrecht

Aantal meldingen plaats voorval	2019	2020	2021	2022
Totaal aantal meldingen: 478				
Discriminatiegrond				
Antisemitisme	1	5	8	6
Arbeidscontract	0	2	3	3
Arbeidsduur	2	0	0	0
Burgerlijke staat	4	7	3	0
Geslacht (waarvan tegen transgender personen)	29 (5)	43 (7)	30 (3)	54 (19)
Godsdienst waarvan tegen moslims	25 (16)	26 (21)	21 (15)	32 (23)
Handicap/chronische ziekte	58	66	80	41
Herkomst, huidskleur	148	227	213	242
Leeftijd	19	21	26	12
Levensovertuiging	2	3	2	3
Nationaliteit	3	13	7	11
Politieke gezindheid	0	1	3	2
Seksuele gerichtheid	37	17	36	46
Niet-wettelijke gronden 2	30	39	141	58
Onbekend	12	10	3	3

Cijfers provincie Utrecht

Aantal meldingen

Terrein	+	+	Geslacht	+	+	+	+	+	
	Interseksueel	Transgender		(leeg)	Anders, namelijk	Biseksueel	Homoseksueel	Lesbisch	
Arbeidsmarkt		1	14				2	1	3
Buurt/Wijk		2	2	2			3	4	9
Collectieve voorzieningen		7	12			1	2	1	4
Commerciële dienstverlening		1	6				1		1
Horeca/amusement			4				3		3
Huisvesting			1				2	1	3
Media/Reclame		1	1		1		3		4
Onbekend									
Onderwijs									
Openbare ruimte/publiek domein		4	6	4	2		8	5	19
Politie/OM/Vreemdelingenpolitie		1	2						
Privésfeer			3						
Publieke/politieke opinie									
Sport/recreatie	1	2	3						
Totaal	1	19	54	6	3	1	24	12	46

Cijfers provincie Utrecht

Discriminatiegrond	2019	2020	2021	2022
Geslacht (waarvan tegen transpersonen)	29 (5)	43 (7)	30 (3)	54 (19) 1 intersekse
Seksuele gerichtheid	37	17	36	46

Cijfers

Uit onderzoek SCP 2020 blijkt:

Geen meldingen, geen discriminatie?

- Uit onderzoek blijkt dat ruim een kwart van de Nederlanders discriminatie ervaart;
- De gemelde incidenten zijn dus maar het topje van de ijsberg (1,1% meldt het bij een ADV: CBS 2021);

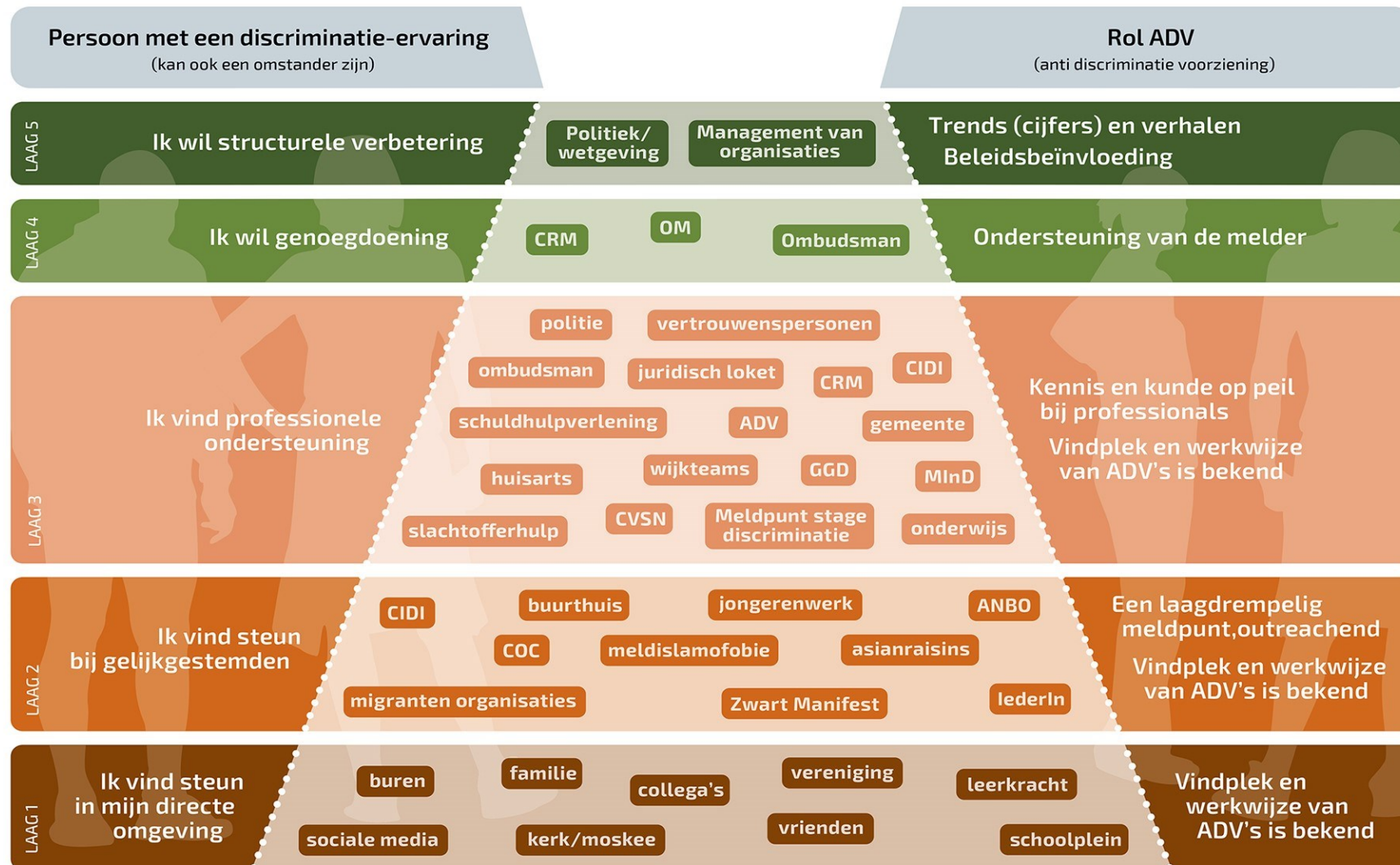
Cijfers

Onder andere redenen om niet te melden:

- Liever niet stilstaan bij de negatieve ervaring;
- Angst voor de gevolgen van een melding;
- Onbekendheid met (de mogelijkheden van) het meldpunt;
- Discriminatie wordt als 'fact of life' gezien;
- Wantrouwen naar instituties;

Regiemodel

Erken als lokale overheid dat er discriminatie plaatsvindt.

Vergroot de kennis van de werking van discriminatie en uitsluiting bij individu en/of organisatie.

Vergroot de bewustwording van discriminatoir gedrag bij individu en/of organisatie.

Ontdek gemeenschappelijke waarden door ontmoeting en dialoog.

Adviseer organisaties hoe erkenning van discriminatie als norm gesteld kan worden.

Erkennen

Zorg dat een individu of organisatie discriminatie leert herkennen.

Zorg dat mensen leren hoe ze kunnen reageren op discrimineren.

Minimaliseer de drempel om te melden.

Neem de ervaren discriminatie altijd serieus.

Herkennen en melden

Ondersteun de melder bij de vervolgstappen:

- Een luisterend oor
- Bemiddeling
- College voor de Rechten van de Mens
- Civielrecht
- Strafrecht

Bied weerbaarsheidsinstrumenten voor communities met een verhoogd risico op uitsluiting.

Bijstaan en begeleiden

Discriminatie aanpakken

Aan de slag als gemeente

kennis en aanpak van
sociale vraagstukken

Saskia Daru

Movisie (zij/haar)

Movisie is hét landelijk kennisinstituut voor een samenhangende aanpak van sociale vraagstukken.

Wat werkt -> toepassen -> versnellen van leerprocessen -> duurzame verandering voor mensen in een kwetsbare positie

Inclusie en diversiteit

Aanpak discriminatie

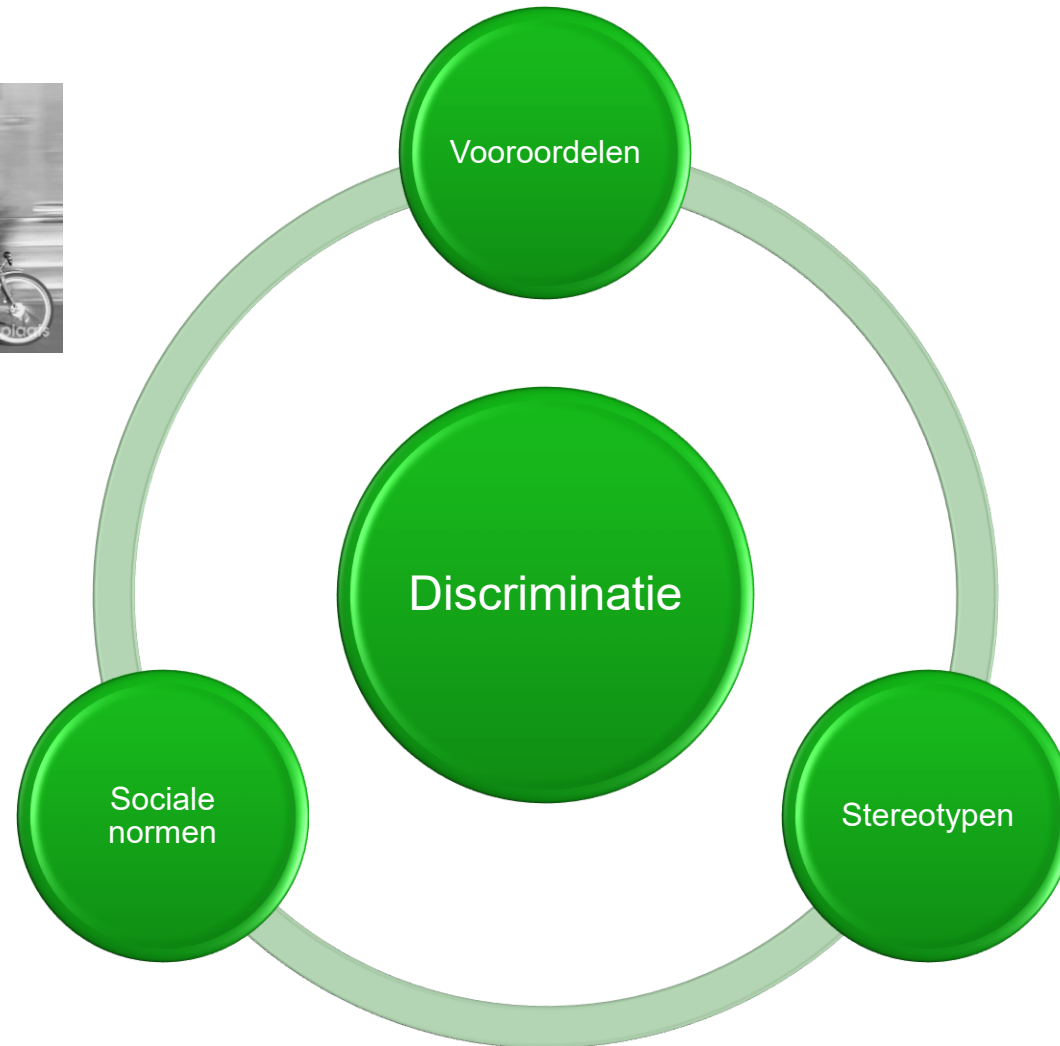
Respectvol samenleven

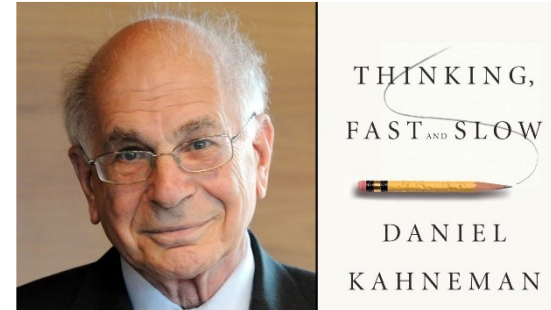
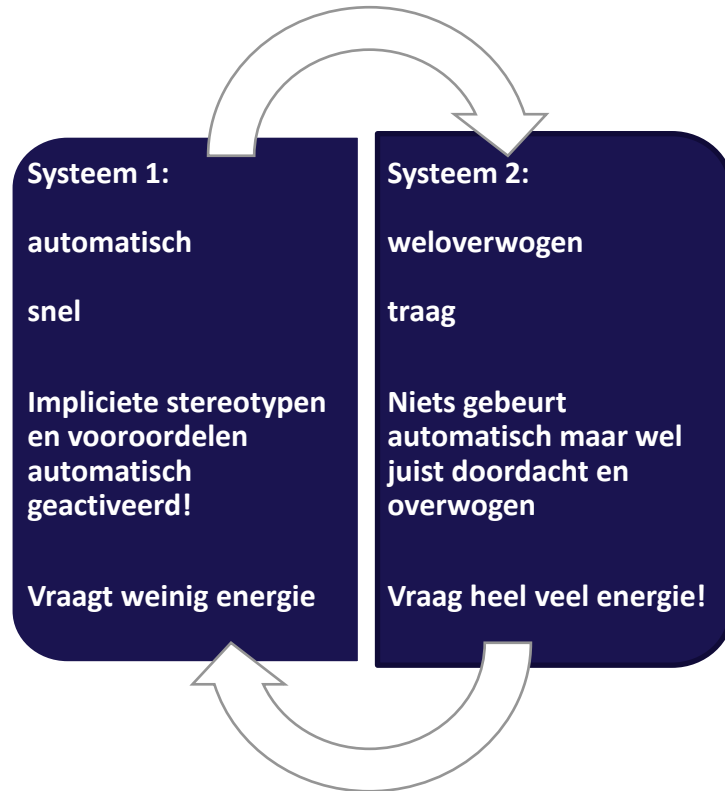
Sociale veiligheid

Sociale stabiliteit

Passende ondersteuning

Sociale basis

Racisme = systeem van overtuigingen, praktijk en beleid die er voor zorgen dat witte mensen bevoordeeld worden en mensen die worden gezien als niet (helemaal) wit, benadeeld worden (Haeny, et al., 2021).

Institutioneel racisme: processen, het beleid en de (geschreven en ongeschreven) regels van een instituut leiden tot structurele ongelijkheid tussen mensen met verschillende achtergronden, huidskleuren of religies

(1) regels of processen die *expliciet onderscheid* maken

(2) regels of processen die ***niet expliciet onderscheid*** maken

- Witte mensen als norm
- Als het vooral mensen van kleur treft
- Als persoonlijke vooroordelen en stereotypen niet worden beperkt

Verplicht: antidiscriminatievoorziening (ADV) die
(1) onafhankelijke bijstand verleent en (2) klachten registreert

Daarnaast kan de gemeente een beleid formuleren voor het **voorkomen**
en **aanpakken** van discriminatie en **steun bieden** aan slachtoffers.

- formuleren **visie**
- **afstemmen** tussen verschillende beleidsterreinen
- **benoemen van voorwaarden** voor een succesvolle aanpak van (de gevolgen van) discriminatie
- benoemen en **aanwijzen van partijen** die de succesvolle aanpak gezamenlijk moeten realiseren
- zorgen voor of faciliteren van een **regionale overlegstructuur**
- **vastleggen van afspraken** tussen uitvoerders van het antidiscriminatiebeleid en gemeente
- afstemmen en **uitwisselen met andere gemeenten**, provincie en rijksoverheid over antidiscriminatie beleid
- als gemeentelijke organisatie **zelf het goede voorbeeld geven**

Ministerie van Binnenlandse Zaken
Koninkrijksrelaties

handreiking

Antidiscriminatiebeleid voor gemeenten

Stap 1: Samenwerking met ADV

Stap 2: Visie bepalen

Stap 3: Verkennen wat er lokaal
speelt

Stap 4: Apart beleid en
afstemmen bestaand beleid

Stap 5: Doelen en plan
vaststellen

Stap 6: Uitvoeren

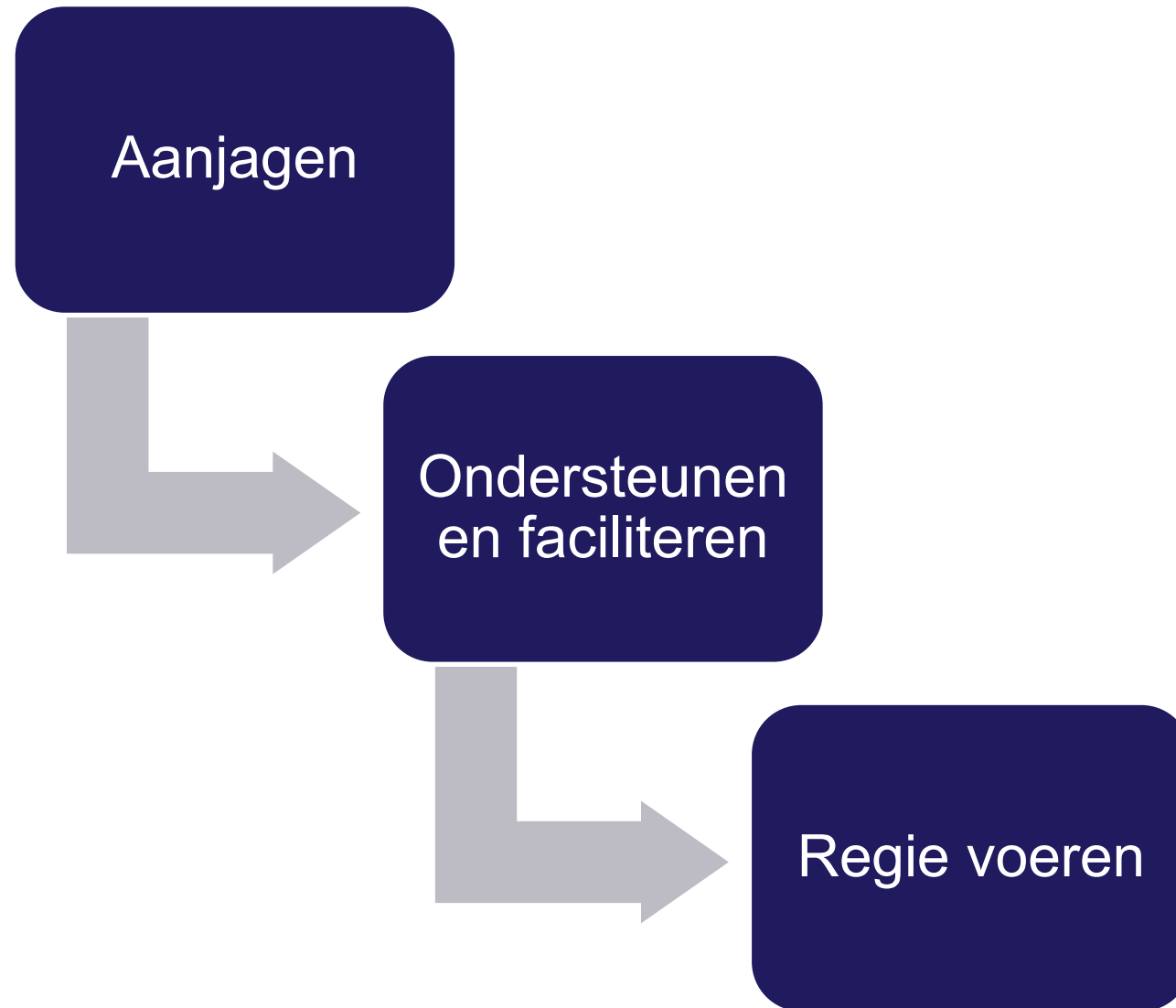
Stap 7: Monitoren en evalueren

Dont's:

- Afgaan op meldcijfers
- Algemene vragen stellen over discriminatie in enquêtes onder bewoners zonder te vragen naar hun afkomst, huidskleur, seksuele voorkeur, beperking etc. en zonder te vragen naar de grond van discriminatie
- Info ophalen uit gesprekken in algemene inspraakorganen waarin gediscrimineerde groepen zijn ondervertegenwoordigd

Do's

- Gesprekken met belangen- en zelforganisaties
- Kwalitatief onderzoek naar ervaringen
- Enquêtes met precieze vragen over discriminatie en discriminatiegronden
- Praktijktesten

Wat werkt wel?

- ✓ Inleving en empathie
- ✓ Bij gemotiveerde mensen bewustwording
- ✓ Niet afgaan op je 'onderbuik' bij beoordeling
- ✓ Duidelijke sociale normen uitdragen
- ✓ Leren ingrijpen als omstander
- ✓ Het zien van counterstereotypen

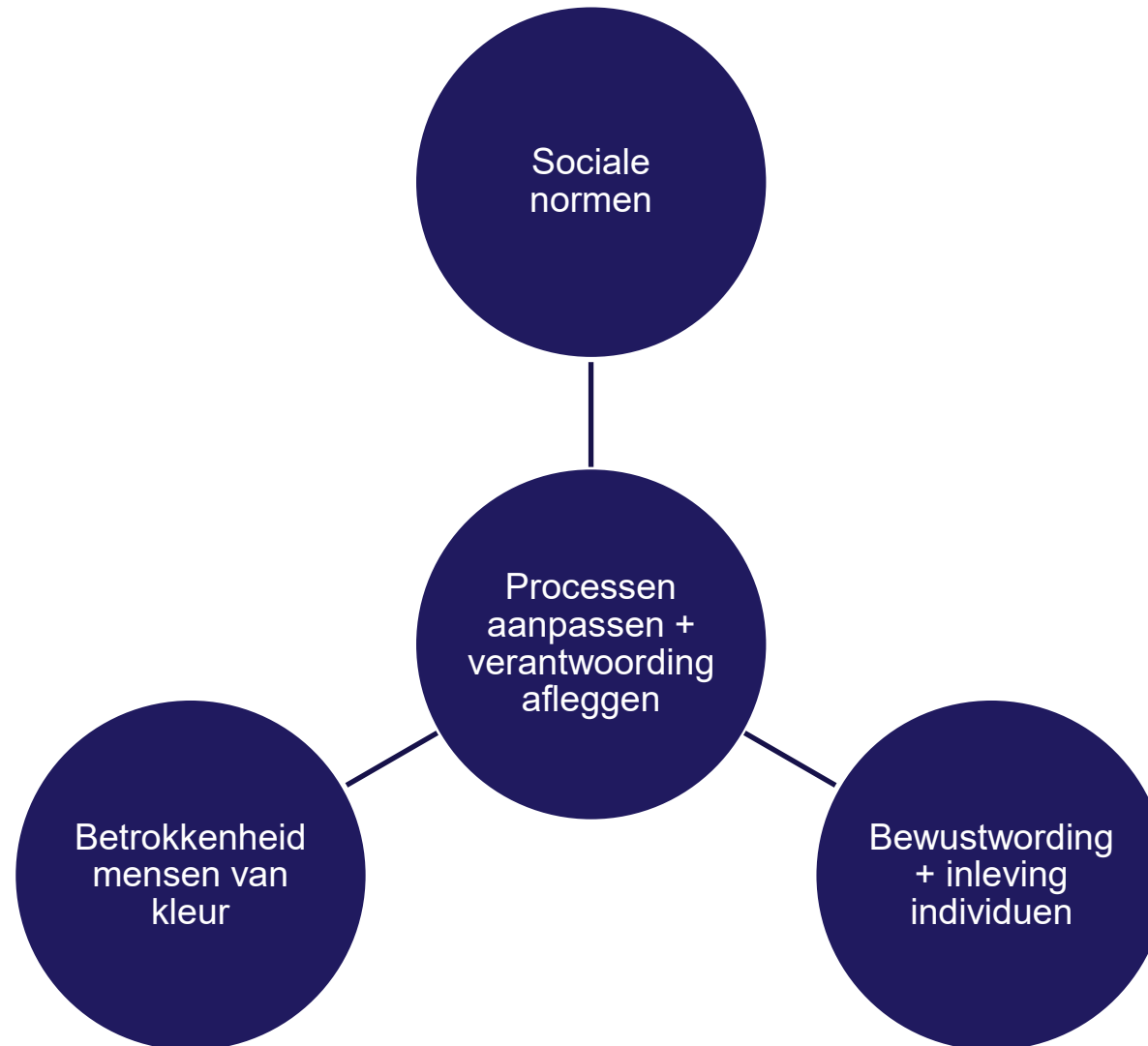
Wat werkt niet?

Stereotypen herhalen en onderuit halen

Discussie met 'prikkelende' stellingen

Bewustwording bij niet gemotiveerde mensen

Wat werkt en wat werkt niet? Organisaties veranderen

Goede voorbeelden

- Aanpak discriminatie en inclusief werken onderdeel maken van het profiel van de leidinggevenden
- Objectief werven en selecteren doorvoeren
- Objectief promoties doorvoeren
- Meld- en klachtenprocedures
- Nieuw beleid checken op uitwerking voor verschillende groepen
- Beleid naar een bepaalde periode standaard checken op uitwerking voor verschillende groepen

Interventieoverzicht effectieve aanpak discriminatie lokaal | KIS

Wat werkt bij het verminderen van discriminatie?

Wat werkt bij het verminderen van discriminatie?

Delen: [f](#) [in](#) [t](#) [p](#)

Publicatie

Wat werkt bij-dossier

Of neem contact op

www.movisie.nl

www.kis.nl

h.felten@movisie.nl

s.daru@movisie.nl

c.pierik@movisie.nl

Presentatie met dank aan de kennis van:

Serena Does (Verwey Jonker)

René Broekroelofs

Mellouki Cadat-Lampe

Tamara Keers

Hanneke Felten

Pauze

MIDDEN NEDERLAND

voor gelijke behandeling
tegen discriminatie

Laura van Nieuwenhuijze COC Midden Nederland

#WeBlijvenOnszelf

We blijven onszelf
Het meldplatform voor de
LHBTIQ+ gemeenschap.

Waarom melding doen?

Waarom zou je eigenlijk melding doen, vooral als een incident in jouw ogen 'niet zo erg' was?

Wij weten waarom. Melding doen is belangrijk!

Waarom melding doen?

- Melden is nodig om jezelf te kunnen blijven
- Melden heeft nut
- Melden doe je niet alleen voor jezelf
- Incidenten zijn niet normaal
- Melden is laagdrempelig

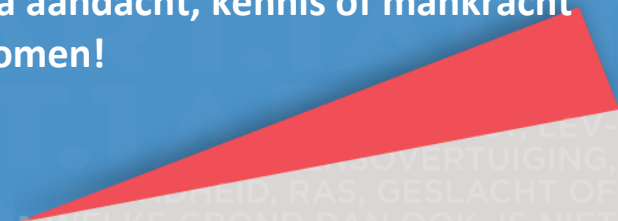
ECV
SING,
T OF

Wat gebeurt er na het melden?

- Je melding wordt (anoniem) geregistreerd;
- Als je behoefte hebt, neemt COC MM, Art.1 MN of Roze in Blauw contact met je op;
- Als het mogelijk en het je wens is nemen we vervolgstappen (nooit zonder je toestemming);
- Je ervaring wordt anoniem gedeeld met de afdeling veiligheid van de gemeente en politie;
- Op basis van de binnengekomen meldingen wordt gekeken of extra aandacht, kennis of mankracht moet worden ingezet om nare ervaringen in de toekomst te voorkomen!

Stellingen

Een specifiek meldpunt voor de LHBTIQ+ community is nodig!

MIDDEN NEDERLAND
voor gelijke behandeling
tegen discriminatie

Contact:

 info@art1mn.nl

030 232 86 66

06 232 232 71

Arijan Doeser

Adviseur district Stad-Utrecht Politie Nederland

- Bestaat 25 jaar!
- Landelijk dekkend netwerk
- Verbinding met Netwerk divers Vakmanschap
- Bijdragen leveren aan politie voor iedereen

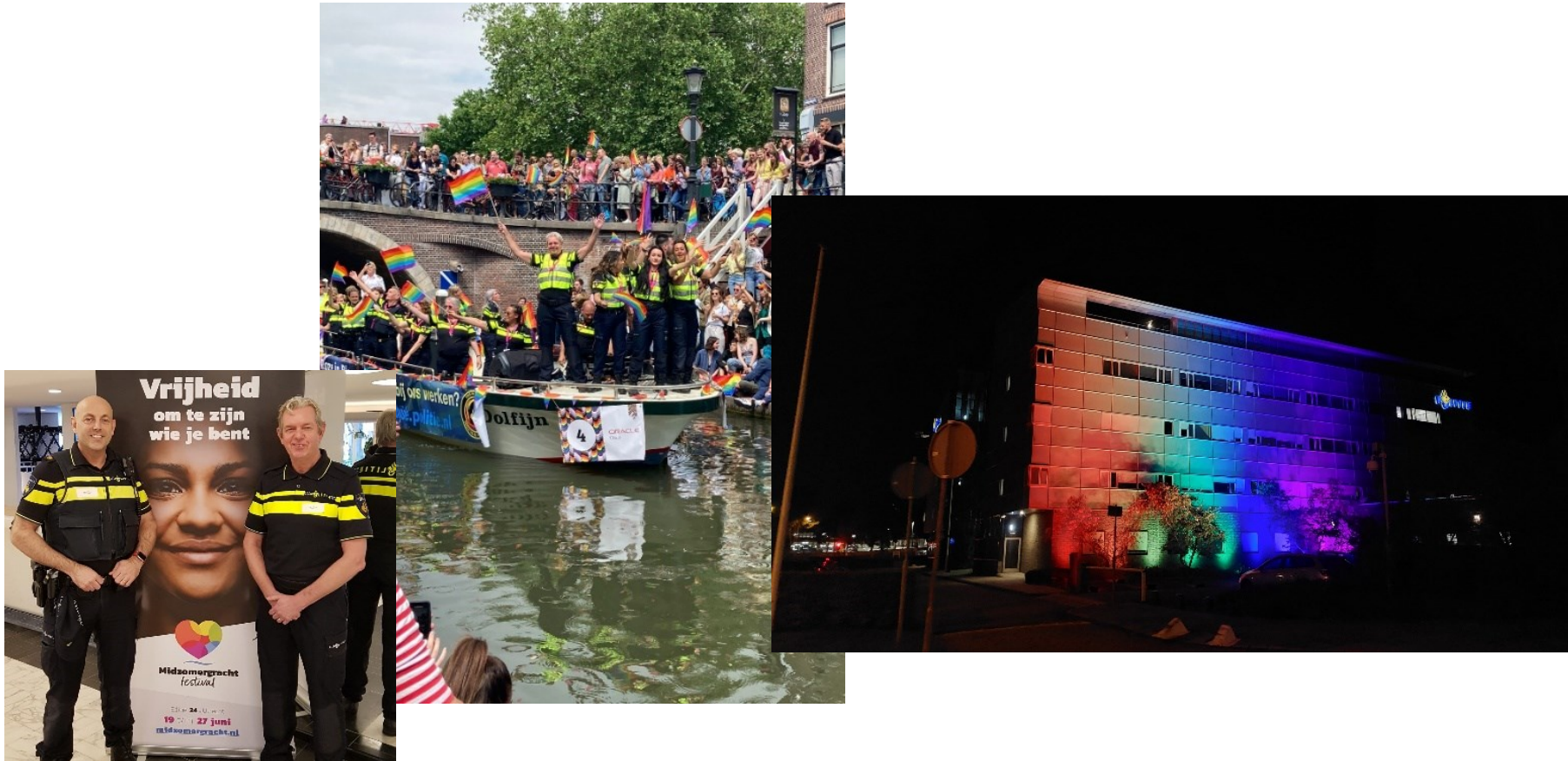

- 1. Kennis en kunde van en over de LHBTIQ+ gemeenschap zonnodig inbrengen*
- 2. In beeld brengen LHBTIQ+ gerelateerde incidenten, o.a discriminatie*
- 3. Gevraagd en ongevraagd adviseren*

- 1. Aangifte- en meldingsbereidheid vergroten onder de LHBTIQ+ gemeenschap*
- 2. Bondgenoot zijn voor LHBTIQ+ gemeenschap (zichtbaar aanwezig)*
- 3. Samenwerken met partners (COC, Bureau gelijke behandeling, gemeenten, OM)*

1. Afhandeling meldingen (24/7 bereikbaar)
2. Bijwonen overleggen met BGB's
3. Contacten onderhouden met doelgroep o.a. via evenementen

- Melden is belangrijk!
- Bemiddeling is veelal een optie
- Netwerk/informatie uitwisselen

Vragen?

- Saskia Daru, [Movisie](#)
- Miny van Haestregt, [Art.1 Midden Nederland](#)
- Laura van Nieuwenhuijze, [COC Midden Nederland](#)
- Arijen Doeser, [Roze in Blauw](#)
- Micheline Paffen-Zeenni, [Gemeente Amersfoort](#)

Micheline Paffen-Zeenni

wethouder Toegankelijkheid & Diversiteit Gemeente Amersfoort
(zij/haar)

- Vervolg?
- Thema's
- Laatste vragen of opmerkingen
- De "aftermail"
- Netwerkborrel!

Dank voor uw aanwezigheid

We zien u graag terug!

socialeagenda@provincieutrecht.nl

